

ТЕРМІН «САДІВНИЦТВО» В ЛОГІКО-ПОНЯТТЄВІЙ ІЄРАРХІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Кравченко Тетяна Пилипівна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: Порушено проблеми родо-видової ієрархії у термінології садівництва за допомогою ономасіологічного підходу

Ключові слова: садівництво, термінологія, рослинництво, плодівництво, виноградарство

Сучасна термінологія ХХІ ст. має безліч питань, які потребують свого вирішення, оскільки сучасна українська наука зазнає глобальної модифікації, трансформації та диференціацією її галузей і спеціалізацій, з новими поняттями і концепціями. Українські лінгвісти три останні десятиліття проводять дослідження континууму та власне самого поняття термінології, а також її галузевих терміносистем, проте до сьогодні існує велика кількість лакун, які потребують ретельного вивчення та об'єктивного висвітлення цих проблем.

Поняттєва систем садівництва, як і сама підгалузь, має давню свою історію становлення. Застосовуючи ономасіологічний підхід вчені можуть зрозуміти, як українська мова позначає певне поняття та чи здатний термін передати всю глибину номінованого поняття. Тож, перш ніж досліджувати термінологію садівництва, спробуємо визначити межі логіко-поняттєвого апарату цієї складової сільського господарства, основними галузями якого є тваринництво і рослинництво. Останнє, у свою чергу, охоплює такі підгалузі: рільництво, плодівництво, луківництво. У рільництві виокремлюють зернове господарство, виробництво технічних культур, вирощування кормових культур, овочівництво, картоплярство, баштанництво. Плодівництво, своєю чергою, включає горіхівництво, садівництво, ягідництво й виноградарство. Луківництво — використання і поліпшення природних лук, створення штучних сіножатей і пасовищ [1]. Варто зазначити, що ієрархічність чи то підпорядкованість таких галузей, як садівництво і плодівництво часто у наукових джерелах трактується по-різному, проте більшість науковців вказують на зворотну підпорядкованість та стверджують, що в зазначеній енциклопедичній статті сталася родо-видова помилка, а садівництво є родовим поняттям стосовно таких, як плодівництво, ягідництво, горіхівництво, розсадництво та виноградарство [2, 3, 4, 5]. Із загальнонаукового погляду, це може свідчити про їхню поняттєву неусталеність, неунормованість та неуніфікованість, а звідси – і зазначеної термінології.

Як бачимо, ці галузі сільського господарства сформувалися досить давно, проте поняттєва сфера переживає бурхливі зміни, а відповідно – і

українська термінологічна номінація зазнає кардинального перегляду та унормування, що пояснюється екстралінгвістичними чинниками: агресивною мовною політикою Російської імперії та Радянського Союзу у науці та виробництві, а звідси – відсутність україномовних наукових досліджень, гальмування розвитку належної термінології, а також брак робіт термінологів, як приклад, тільки нещодавне усталення терміну «рільництво» замість невдалого покруччя «землеробство», оскільки в Україні «землю ніхто не робить».

Бурхливі процеси останніх десятиліть становлення Української державності спричинили суттєві трансформації поняттєвої сфери сільського господарства, зокрема і його галузей, які не існують розрізнено, вони входять до складу певних систем, займаючи чільне місце й утворюючи чітку систему понять тієї чи іншої галузі.

Список використаних джерел:

1. Україна: сільське господарство. URL : https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScH8tu7S5V_SEgVeqMOEVi0W2Y-keNv1nSEJqANG6p1MFihA/viewform?usp=sf_link
2. Сучасний стан розвитку садівництва в Україні О.Л.Бурляй, А.П. Бурляй, А.О. ХАРЕНКО, 2013.
3. Історія створення Асоціації 2017.URL: <http://ukrsadprom.org/istoriya-stvorenniya-asotsiatsiyi/>
4. Самойленко М.О. Плодівництво / М. О. Самойленко , 2018 , – 80 с. URL : https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2631/1/Plodivnytstvo_Chastyna_2.pdf
5. Вакал А. П., Литвиненко Ю. І. Садівництво [Електронний ресурс] : навчальний посібник / А. П. Вакал, Ю. І. Литвиненко ; Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. – 102 с.), 5 с. <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cdf3d9f1-7435-42b2-9a90-63fееea8aea3/content>

Abstract: *The problems of genus-species hierarchy in the terminology of horticulture are raised with the help of onomasiological approach*

Keywords: *horticulture, terminology, plant growing, fruit growing, viticulture*